

KOČEVSKI SLOVENEK

Izdaja vsakega 5., 15. in 25. dne v mesecu; če je na tak dan praznik, dan prej. — Pos. štev. 1— din.; letna naročnina 30 din., v zamejstvu 60 din. — Poštno-črk. rač. št. 17.735
Oglašni-po ceniku. — Izdaja konz. lista, čigar predst. je Karol Škulj, župnik v Dol. vasi pri Ribnici. — Urednik Andrej Struna, Kočevje. — Tiska tiskarna J. Pavliček, Kočevje

Veselo naprej!

Dva dogodka poslednjih dni nam dajeta novega poguma, da smo kljub težkim časom, težavam in trpljenju, v katerem se zvija skoro pol človeštva, napisali korajžen naslov. Ta sta: ustanovitev Prosvetnega društva v Stari cerkvi in lepo-uspelo romanje kočevskih Slovencev k Novi Štifi.

Podobno se poroča oboje še posebej, mi pa vzamemo načelno stran. Oba dogodka jasno kažeta, da kočevski Slovenci gremo na oni tir, kjer se nahaja z nekaj izjemami ves slovenski narod. Saj često povdarjamo, koliko je nam na tem ležeče in da smo glasilo „Kočevski Slovenec“ izključno temu delu posvetili. Koliko žrtev, boja, truda, dela je bilo pač treba, da se je to doseglo v našem narodu. Koliko kulturnih delavcev, ki so z velikimi napori zabijali temelje v to mogočno stavbo bi lahko naštel od leta 1895, ko se je začelo ono prosvetno narodno delo, ki danes tako odlikuje in povzdiguje naš narod in nam daje svetovni sloves zavednega, poštenega naroda. Temelji so se zabijali na petih katorških shodih, sadovi so se pokazali na evharističnem in Kristusa kralja kongresu. To na zunaj, na znotraj tega ni mogoče pokazati kot le z domovi, ki so posejani po slovenskih tleh in nosijo napis — „Katoliški dom“, „Prosvetni dom“, „Naš dom“ in drugače. In tujec, ki gre mimo, se ustavi, vprašuje, pozveduje, ogleduje in odnaša vtis, da ni le naša zemlja lepa, namreč na njej biva tudi dober narod, ki ve kam in kaj hoče. Baš ti domovi kažejo, da delo ne sme zastati, namreč mora stremeti za tem, da se rodovi, ki prihajajo, usmerjajo na isti tir. Oče prosvetni delavec, isto mati vneta člani prosvetno-narodnega dela, — hči, sin isto! Je že veriga od rodu do rodu sklenjena in že smo marsikje na cilju! Kot podeduje otrok po stariših ime in njihov pošten sloves, tako podeduje že samoposebi razumljivo zavest, dobro skrbeti za družino, nato pa za prosvetno delo v dvorani. In smo na cilju, ko stariši ne vprašajo po bodočem zetu, samo za večjo ali manjšo bodo, marveč tudi, če je hodil v dvorano, da je nevesta zatrjuje ženinu, da je delavka prosvetno-narodnem delu, torej naj ve, kaj mu prinaša v hišo kot bodoča žena, mati in gospodinja. Že pozveduje nevesta, če je ženin pridno hodil v „dvorano“ katoliško-narodnega dela. Kar narodna duša povzame, tega ne more iztirgati nikdar več nobena sila — to je baš naš narod pokazal v letih 1929—1935 in tega ne bo nam vzel nikdo! Dal Kar smo in kjer smo in kar bomo in kamor gremo, vedno gre z nami ime slovensko, slovenska skupnost in slovenska duša in lastnost njena: katoliška narodna usmerjenost. Oh, ko bi merodajni ljudje znali in hoteli to razumeti! Kaj to pomenja, kakšna sila je v tem — potem bi smatrali kot prvo svojo dolžnost, podpirati kjerkoli in kakorkoli to delovanje v narodu. Kdor zares narodno čuti in narodu hoče dobro, potem se bo z vso silo zavzel za to delovanje. Mogočno stopa Kočevski Slovenec, ki je vsejal prvi biser tega delovanja „Prosvetni dom v Mozlju“. Seme se vsiplje naprej v razorano njivo — v pripravljena srca v Stari cerkvi in kmalu bomo javili o novi parceli, ki je že pridobljena za seme katoliškega, narodnega dela v Stari cerkvi. Zares božji blagoslov nas spremlja! V komaj nekaj letih, odkar se je delovanje

začelo in že se zabijajo fundamenti za mogočno stavbo, ki bo objemala vso kočevsko zemljo. — Le pogledimo: Prosvetno društvo v Mozlju sega v dolnje vasi župnije Kočevje in sega v župnijo Spodnji log, Stara cerkev pa v okolico in v župnijo Stari log s Polomom. V ostalih predelih je pa jednako delo tudi že oživelo.

Pa še nekaj čudovitega je v tem gibanju — ni sile, ni strahu in — lova za dobičkomni. Vse gre kot da se usipljejo gorki žarki sonca, ko se je umaknil temen oblak.

Na romanje k Novi Štifi so prišle žene matere po sedem ur daleč peš, pa smo jih spraševali, kako bodo šle pa nazaj. „Malo brašna, ki smo ga vzele seboj, bomo povžile, par kozarcev vode, pa gremo spet nazaj, poživljene, vesele in z novim pogumom.“ Take žrtve niso brez plačila — ne ljudstvu, ne prosvetnim delavcem, ki vodijo to plemenito delo in probujajo slovensko ljudstvo na Kočevskem. Zato pa: „Veselo naprej, z nami je Bog in sreča junaška!“

Notranji pregled

Dragiša Cvetković

predsednik ministrskega sveta in tvorec
spotazuma s Hrvati

Ob 12. obletnici Radičeve smrti

Pretekle dni so na hrvatskem proslavljali 12. obletnico Radičeve smrti, hkrati pa so začeli listi omenjati tudi že obletnico sporazuma s Srbi. Bila je to za hrvatske voditelje in za hrvatski tisk priložnost, da se spominjajo svojih bojev za položaj, ki ga danes v državi uživajo, kakor tudi nadaljnjih ciljev, ki o njih pravijo, da z narodnim sporazumom še niso bili popolnoma doseženi. Na splošno je treba reči, da je hrvatski tisk brez izjeme podčrtal trdno povezanost Hrvatske z državo.

Vlada proučuje najavljene reforme

Potovanja predsednika vlade na Bled, nato v Zagreb, nato spet nazaj v Beograd so dokaz za to, da vlada nadaljuje s proučevanjem reform, ki jih je najavila in ki počasi dozorevajo sredi še vedno nejasnega šundra v javnem mne-

nju. V hrvatskem delu tiska je nastopila večja jasnost v toliko, da tamkaj sicer izjavljajo, da so reforme neobhodno potrebne, vendar da ne bodo mogla stopiti v življenje prej, preden ne bo država v upravnem oziru preosnovana v smislu načel, ki so rodila hrvatsko banovino. Na isto struno je začelo udarjati tudi muslimansko časopisje, ki meni, da bi bilo potrebno, da se zavaruje samoupravno življenje muslimanskih področij, nakar naj država s političnimi in socialnimi reformami začne novo življenje. Podobno naziranje so izrazili tudi Slovenci, ki menijo, da bodo socialne reforme pognale globoke korenine samo v upravno popolnoma urejeni skupni državi.

Nj. Vis. kneginja Olga kot predsednica Rdečega križa v Ljubljani

Med največje domače dogodke preteklih dni spada nenadni obisk Nj. Visoč. kneginje Olge, predsednice jugoslovanskega Rdečega križa, pri vseh ustanovah Rdečega križa v Ljubljani, nadalje v ženski bolnišnici, v zavodu za zdravljenje raka, v kirurškem oddelku Splošne državne bolnišnice in v otroški bolnišnici. Obisk visoke gospe je imel ne samo velik odmev v Ljubljani, marveč tudi po vsej Sloveniji, kjer je človekoljubno zanimanje kneginje Olge za razne socialne ustanove napravilo najbolj vtis. O knegiji Olgi je znano, s kakšno vneto se je posvetila delu za vse vrste socialnega skrblstva. Znanе so pobude, ki jih je dala različnim ustanovam, ki skrbijo za najbolj bežne. Da bi svojemu socialnemu čutu dala še večji poudarek in človekoljubnim ustanovam še večji polet, je sama prevzela predsedništvo Rdečega križa. V tem svojstvu je v petek pregledala ustanove Rdečega križa v Ljubljani.

Toda pri tej priliki je hotela obiskati tudi bolnišnice in se tamkaj sama na lastne oči prepričati o stanju pri tistih bolnikih, ki so največje nege potrebni, to so matere v porodnišnici, bolniki v kirurškem oddelku, bolniki na raku in mali otroci. Visoka gospa se je z bolniki prijazno razgovarjala, pri tem pa si z največjo pazljivostjo ogledala vse bolniške naprave in proučila vse okolščine, v katerih se ti zavodi nahajajo, in od zdravnikov dobila podrobna pojasnila o stanju bolnikov kakor tudi o potrebah zavodov. Slovenci so visoki gospe od srea hvaležni, da se je hotela sama osebno prepričati o razmerah, o katerih je naš tisk že tolikokrat poročal, ker vedo, da bo ta visoki obisk rodil najboljše uspehe in koristi za vse tiste, ki v bolezni potrebujejo usmiljenja.

Izpostava hrvatske banovine v Splitu

V pretekle dni spadajo tudi prvi začetki decentraliziranja uprave v banovini Hrvatski. Nekdanja primorska banovina je pod imenom „Izpostava v Splitu“ dobila nazaj vso samoupravo, ki jo je prej uživala, seveda tokrat ne pod nadzorstvom hrvatskega bana.

Škofijski zbor ljubljanske škofije

V naši ožji domovini je pretekli teden zasedal tudi škofijski zbor ali sinoda duhovnikov ljubljanske škofije, ki je med drugim izdelala tudi jasna navodila za nadaljnje delovanje katoliških organizacij v okviru sodobnih dogajanj in v duhu idealov, ki jih tako podčrtano naglašajo in priporočajo papeži v svojih okrožnicah.

Uvedba nemščine in italijanščine v večjem obsegu v srednje šole

Glede na kulturne vezi med našo državo in Nemčijo je prosvetni minister sklenil, da se te vezi še bolj ukrepe z učenjem nemškega jezika v večji meri kakor pa je bilo to doslej po naših šolah. Iz tega razloga se bo poučeval nemški jezik v klasičnih gimnazijah, na realnih gimna-

zijah, realkah, na učiteljskih in v meščanskih šolah v oni meri, v kateri se je doslej poučeval francoski jezik. Pouk nemškega jezika bi se uvedel z novim šolskim letom v omenjenih šolah od prvih razredov dalje in postopno vsako leto tudi v ostalih razredih. V zadnjih letnikih učiteljskih in meščanskih šol bi se poučeval še francoski jezik. Francoščina bi se poučevala z novim šolskim letom v realnih gimnazijah in na realkah v onem obsegu, v katerem se je doslej poučeval nemški jezik, t. j. učeje francoskega jezika bi se začelo od tretjega razreda dalje.

Prav tako je prosvetni minister glede na nadalje tesnejše gospodarske in kulturne stike med našo državo in Italijo sklenil, da se italijanski jezik uvede kot obvezen predmet namesto francoščine in to za zdaj glede na nezadostno število učnih moči po eno uro na moški in ženski realni gimnaziji v Belgradu in Ljubljani ter v Mariboru, Celju, Novem Sadu, Kragujevcu, Skoplju, Sarajevu in Kotorju. Poleg tega je, upoštevajoč veliko potrebo po znanju italijanskega jezika, prosvetni minister sklenil, da se odpro tečaj italijanskega jezika tudi po drugih mestih.

Dr. Ivan Šušteršič

Dr. Ivan Šušteršič je bil rojen v Ribnici 29. maja 1863. Študiral je gimnazijo v Kranju in Ljubljani, pravo na dunajski univerzi in je kasneje otvoril odvetniško pisarno v Ljubljani. V državni zbor je bil prvič izvoljen 1896 l. Od tedaj naprej je do prevrata stal na čelu Katoliške-narodne oziroma Slovenske ljudske stranke. Od leta 1912 je bil kranjski deželni glavar. V tej lastnosti ga je zalotil prevrat in je bil tako zadnji glavar vojvodine Kranjske. Po prevratu je živel nekaj časa v Švici in na Tirolskem. Leta 1922. se je vrnil domov in leta 1923. je zadnjič kandidiral. Dogodki zadnjih let so strli njegovo življenjsko silo. Bolehal je celo leto in končno podlegel mrtvoudu. Umril je 7. oktobra 1925.

Vest ni prišla čisto nenadoma, ker je bolehal že več časa in ga je v Radencih, kjer je iskal zdravja, zadela kap, vendar je vsakogar, ki pozna njegovo tragično usodo, novica o smrti globoko pretresla. Končno in čisto objektivno sodbo o njegovem pomenu za naš narod bo mogel pisati zgodovinar čez desetletje, ko bo nemoten od dnevnih viher, motril kritično usodno dobo zadnjih let pred svetovno vojno in porajanje

jugoslovanske države, danes moremo izreči le delno sodbo, kakor jo narekuje občutek, da je preminul mož, ki je četrt stoletja odločilno vplival na naš narodni razvoj. — Marsikaka njegova sodba je bila ostra, premnogo mučnih obsodb je bilo o njem izrečenih.

Ni dvoma, da je dr. Šušteršičev nastop pojav močne osebnosti. Vtisnil je svoj pečat razvoju Katoliško-narodne stranke in za mnogo časa enako razvoju Slov. ljudske stranke. Zgodovinar katoliške akcije med Slovenci ne bo mogel mimo njegovega imena, ne da bi ocenil kot njegovo uspešno žilavo delo za uveljavljanje katoličanstva v naši javnosti. Strasten in discipliniran strankar je bil strah nasprotnikov, njegova velika delavnost je bila močna pobuda sodelavcem v lastnih vrstah. Ni bil sicer toliko duševni voditelj stranke, toda vedno dosledni izvrševalec zamisli, ki so jih podali njegovi politični sodelavci.

Naj bo sodba posameznikov taka ali taka, ne da se tajiti, da je veliko delal za svoj narod. Njegova koncepcija realizma je bila zamišljena kot velik korak k mogočnemu razvoju jugoslovanskih narodov. Ravno ob tej zamisli se zdi, da je začetek njegove tragike. Računal je na nezlomljivo notranjo moč habsburške monarhije, živel v prepričanju, da je mogoče slovanskim narodom v federativno preosnovani podonavski velesili priti do veljave, gojil je nado, da je mogoče najti pot do rešitve našega jugoslovanskega vprašanja v okviru stare države. V tem, da se je izkazala ta zamisel za nemogočo, v tem, da je čas zlomil ta stalni okvir, v tem je bila tragika njegovega političnega brodoloma. Marsikaka sodba bi bila morda milejša, če bi se upoštevalo to dejstvo. V lastnih vrstah je doživel, da je šel tozadevni razvoj preko njega svojo pot. V tem trenju naziranj je razumljivo, da so padali očitki o samovoljnosti voditelja in absolutizmu. Kateremu političnemu voditelju še niso tega očitali? Močna osebnost, središče političnega gibanja, hoče, da uveljavi svojo voljo, vrši to v zavesti, da koristi stvari, ki jo zastopa. Dokler se more pokazati na uspehe, se da vsak absolutizem zagovarjati, ob neuspehih se vedno rodi odpor. To je stalen pojav v nestalnem in zmotljivem človeškem življenju, kakor naraven zakon, da mladi izpodrivajo starejše. In dandanes živimo tako hitro!

Ne mislimo razpravljati o Šušteršičevih

vrlinah in mnogobrojnih njegovih lepih lastnostih, eno pa bi radi poudarili, namreč njegovo prijateljsko zvestobo, ki jo je tolikim hranil v najtežjih časih in ki je našla toliko odmeva v najboljših srcih. Koliko jih je bilo, ki niso odobrvali njegovih korakov v zadnjih letih, ki pa niso pozabili, da jim je bil Šušteršič svojčas prijatelj ali dobrotnik. Iz spoštovanja in ljubezni do njega se v današnjem javnem življenju politično niso udeleževali. Ko bi se bil dosledno držal duševnega voditelja SLS in takratnega katoliškega delovanja popriščih slov. naroda dr. Kreka, bi se bil s svojo veljavo in lepimi zmožnostmi visoko povzpел v Jugoslaviji!

Tečaj delavstva ribniške dekanije

Slovensko delavstvo se čimdalje bolj zgrinja v Zvezi združenih delavcev. Ta organizacija to zasluzi tako po svojem programu kakor tudi po svojem vstrajnem delu za koristi delavskega stanu.

Z razmahom organizacije pa raste tudi potreba organizacijsko zmožnih in načelno jasnih delavskih pokretašev. Le ti bodo prav znali delavstvo varovati pred raznimi nič vrednimi delavskimi „prijatelji“ in te voditi v lepšo bodočnost. Da bi bilo čim več takih, za strokovni pokret in za pravice delavstva vnetih in sposobnih delavskih organizatorjev, prireja Zveza združenih delavcev v nedeljo dne 18. avgusta socialni tečaj za ribniško dekanijo. Na ta tečaj vabimo verne in poštene slovenske delavce. Tečaj se bo vršil v dvorani Prosvetnega društva v Ribnici po sledečem dnevnem redu:

Dopoldne: 1. ob 9. uri Delavčeva zapisa prava (predava g. Peter Lombardo). 2. ob 10. uri Delavske socialne ustanove (predava g. Hafner Andrej).

Popoldne: 3. ob 3. uri Socialna pravičnost — pogoj narodne zavednosti (predava g. dr. Ciril Žebot). 4. ob 4. uri Moč združenih delavcev (predava g. Pirih Milko).

Za zaključek bo film o razvoju in o delu organizacije Zveze združenih delavcev.

Slovenskemu vernemu delavstvu iz ribniške dekanije udeležbo na tem tečaju priporoča čas sam. Le dobro poučeni delavci bodo mogli uspešno braniti svoje pravice in ustvariti delavskemu stanu lepšo bodočnost. V nedeljo dne 18. avgusta bo zato veren slovenski delavec na tečaju v Ribnici.

Prodaj hišo, vrt in njivo po dogovoru. Klinja vas 50.

† Dekan Anton Skubic: 10

Zgodovina ribniške župnije — pravda kmetov

Podložniki brške graščine iz Otavic, Dan, Kota in Sinovice ter Sajeveca so dajali na Breg 18 mer, tri in pol merice in povrh 33 velnic pšenice, kar je znašalo po tedanji meri 12 ljubljanskih starov. Friderik pl. Brniški, ki je leta 1570. kupil od dotodanjih lastnikov Kristofa in Hansa pl. Lambergov grad na Bregu, je računal en ljubljanski star pšenice po 10 kr 2 vin, torej je stalo 12 ljubljanskih starov pšenice 2 gl 6 kr. Prosa so omenjene vasi dajale 16 mer ali 4 in tretjino stara, star po 4 kr 1 vin, znese 19 kr. Ovsu je 58 mer in 9 velnic, to je 21 starov, star po 5 kr 3 vin, skupaj 2 gl 3 vin. Fižola in ješprenja 12 meric, to je 2 stara, ki staneta 21 kr. Pujskov 11 po 8 kr stane skupaj 1 gl 28 kr. Jagnjet 11 po 3 kr stane 33 kr. 54 kokoši stane 27 kr. (Torej je stala kokoš pol krajcarja). 190 jajc stane 4 kr 3 vin. 9 kit prediva po 1 kr 1 vin stane 11 kr. Te cene sem navedel, da moremo približno izračunati, koliko so Ribničani dajali davka, ako primerjamo vrednost denarja z naravnimi pridelki. Kje naj so ljudje dobili denar!

Ker sem opetovano navajal povesev prediva, naj pripomnim, koliko je to. Kar je terica posušenega lanu vzela enkrat v roko in ga na prvo roko otrla, je dala „pest“ prediva. Dve terici sta zložili vsaka svojo pest skupaj in je samo ena gladila naprej in te dve pesti sta bili „povesmo“. Dve

povesmi dasta en „par“, 12 parov pa eno kito ali „pušelj“. Ribničani pa so vzeli 30 povesev skupaj in so to količino imenovali „desetič“. Do leta 1573. je bila navada, da so ribniški graščaki jemali od podložnikov žito v potlačeni in zvrhani meri. Urbar iz l. 1570 pa določa, da se težko žito, to je pšenica, proso in oves, ne sme v meri tlačiti, ampak se ima jemati poglajena („poštihana“) mera, da ne bodo podložniki preveč stiskani.

Vsi doslej imenovani kmetje, razen onih z Brega, so bili svobodnjaki. Poleg njih pa so bili še nesvobodnjaki, ki so obdelovali grajsko posest, je niso smeli prodati ali svojevoljno zapustiti, ako se niso postavno odkupili. Takih je bilo v Ribnici, kakor že omenjeno 43, v Dolenji vasi pet, ki so dajali davka po 7 kr 2 vin, skupaj 38 kr 2 vin, v Prigorici tri, ki dajejo davka skupno 22 kr 2 vin, v Brežah dva dajeta 15 kr, v Retju dva dajeta 16 kr davka.

Ves ribniški okoliš, spadajoč v to gospodstvo, to so celotne današnje župnije Ribnica, Dolenja vas, Sodražica, Gora in Loški potok, je dajal svojim gospodom tele davščine: v denarju 369 gl 3 kr 1 vin, pšenice 495 škafov. 3 škafi, en ljubljanski star, po 10 kr 2 vin, se cenijo skupno na 23 gl 52 kr 2 vin, 604 škafe prosa, 201 star, star po 4 kr 1 vin, je 14 gl 14 kr 1 vin, 1113 škafov ovsu, 371 starov po 5 kr 3 vin je 35 gl 33 kr 1 vin, fižola in ješprenja 12 polmer, 2 stara po 10 kr 2 vin je 21 kr, 643 kokoši po 2 vin ali pol krajcarja je stalo 5 gl 21 kr 2 vin, 2010 jajc — 250 jajc je stalo 6 kr 1 vin, skupaj 50 kr 1 vin, 5514 povesev prediva je 173 kit po 1 kr 1 vin, je 3 gl 36 kr, 11 pujskov po 8 kr je

1 gl 28 kr, 11 jagnjet po 3 kr je 33 kr. Torej bi vse skupaj po tedanji ceni nanese 495 gl 53 kr 1 vin. To je povečini dobila ribniška župnija, le nekaj malega od tega tudi graščina na Bregu. Kristof in Hans pl. Lamberg pa pišeta, da sta dobila od vsake Bregu podložne hiše okrog 1 gl na leto, teh pa je bilo 59, potem bi se ta vsota povišala še za 59 gl. Težko je bilo v tedanjih razmerah spraviti to vsoto skupaj.

Poleg tega so navozili podložniki 196 voz drv, dali 103 konje za vožnjo vina ter 13 tovorov soli, ki jo je bilo treba pritoriti od Trsta. Ako bi vračunali vrednost tlake, prišteli še vrednost desetine, ki je pa ne moremo izračunati, ker ne vemo, kaj so kmetje pridelali ali pridelili mitnino — ribniški graščak je imel po celem svojem gospodstvu ali sodniji pobirati tudi mitnino, ki jo je semintja dajal v najem za letnih 100 renskih goldinarjev — potem pridemo do ogromnih vsot, ki so tlačile ribniškega kmeta in slovenskega kmeta sploh pred približno 400 leti. Po zgornji cenitvi pa vidimo, kako huda je bila kmetu za denar in koliko je moral prodati, da je spravil skupaj en goldinar.

Tlaka v ribniški graščini je bila redna in izredna. Redno sem navajal pri vsakem kraju posebej. Izredna tlaka pa je obstojala v tem, da so morali podložniki vsi sodelovati, kadar je bilo treba popravljati ali utrjevati grad in pristavo, kar se je dogajalo pač prav pogosto, saj so bili ravno v teh časih turških napadov pohodi na dnevnem redu. Podložniki so morali tudi kamen, les, apno in ročno delo dati. Ribniški tržanje so bili sicer prosti od materijala, ne pa ročne dela.

Romanje slovenskih delavcev na Mali Šmaren

Devetero romanj slovenskega delavstva je Zveza združenih delavcev preložila od Velikega Šmarna na Mali Šmaren.

Romanje v Ljubno pri Brezjah, na Šmarno goro, na Homec pri Kamniku, v Novo Štífto pri Ribnici, na sv. Planino nad Trbovljami, na goro Oljka, na Ptujsko goro, v Jeruzalem in nad Gorico v Sv. Petru pri Mariboru se vršijo torej na Mali Šmaren. Za to so prosili zlasti delavci iz rudarskih okrajev in iz krajev železarske industrije. Na Veliki Šmaren na žalost to delavstvo ne praznuje. Kapital v svojem interesu zahteva, da ta dan delajo kakor delavni dan. Slovenski delavski romarski dan pa bi rad združil v Marijinih svetiščih in na verskih zborovanjih poleg teh svetišč vse verne slovenske delavce iz vseh krajev Slovenije, rudarje in kovinarje pa še prav posebno. Zato se bo delavstvo in se bodo njegovi prijatelji na Mali Šmaren, ki letos po koledarskem redu pride na nedeljo, zbrali pri Mariji in jo prosili pomoči za stan in za narod in za njegovo vodstvo. Slovenskega delavskega romarskega dne se bomo udeležili vsi v svojih okoliših, da ta dan izpričamo svojo pripravljenost vztrajati v zvestobi do Boga, do krščansko-socialnih načel, delavni za delavski stan in narod.

Poročajo

Radenci. Nov lep železnobetonski most se je odprl 8. avgusta prometu, ki vodi čez Muro pri Betanjejih in veže Prekmarje z ostalo Štajersko pri Radencih. Most je dolg 220 m, z novo cesto vred 1200 m, širok 6:50 m in je stal 6 milijonov in pol Din. Ker se je doslej vršil ves promet po brodu čez široko Muro, je ljudstvu z novim mostom zelo ustrezno in promet olajšan.

Ribnica. V nedeljo 11. t. m. je bila tu odigrana prijateljska nogometna tekma med S K Kočevjem in S K Ribnico. Zmagalo je tehnično boljše moštvo S K Kočevja, z rezultatom 4:2 (1:0). Revanžna tekma bo v nedeljo 18. t. m. v Kočevju.

Stari log. Tukajšnje prebivalstvo je koncem prejšnjega meseca vznemirjala drzna ciganska tolpa, ki se je priklatila iz sosednje Hrvatske in jo pri nas izvršila več vlomov. Tako so ti tolrovaji vlomili v hišo Franca Periča v Starem logu. Gospodarju so pokradli več obleke, par čevljev in srebrno zapestno uro. Isti zlikovci so vlomili tudi pri posestnici Mariji Perič in ji odnesli 400 din gotovine. V nedeljo 28. p. m. pa so se pojavili v Novem logu, kjer so se vtihotapili v hišo posestnika Hogeta. Temu so ukradli par čevljev in denarnico vsebujočo 130 din gotovino. Oblasti so ugotovile, da so tatinski cigani pobegnili nazaj na Hrvaško.

Iz življenja našega kmečkega ljudstva

Zvoni — v slovo

Kmet Alojzij je bolehal več tednov. Prišla je košnja, ko se nič ne vprasa, moreš ali ne, ampak moraš! Malo je že Alojzij okreval, pa je vzel koso in z ženo sta šla v soboto popoldne še to pokosit, kar je ostalo od prejšnjih dni. Za njima so se podili tudi njuni otroci, da bi kaj pomagali na travniku. S težavo je mož kosil, a je le šlo. Pa se obrne k ženi, češ naj gredo otroci domov, bodo pospravili v hlevu in okrog hiše za nedeljo. Otroci so odšli, mož in žena sta kosila slabo uro od vasi molče naprej zatopljena v sto in sto skrbi! Pa zaklenkajo lepo rakitniški zvonovi, naznanjajoč nedeljo. Mož se ustavi, nasloni na koso in pokliče ženo, češ — slišiš, kako lepo zvonijo naši zvonovi k nedelji. „E no,“ ga zavrne žena, „saj jih ne slišiš prvič, kaj da se ti danes tako dopadejo!“ Kosila sta naprej. Kosa je pela svojo pesem travi in rožicam, kdo bi mislil, da tudi koscu. Čez nekaj časa začuje žena čudno mrmljanje, se ozre na moža, češ „kaj pa želiš!“ Nič odgovora. Kosa poje naprej — pa spet zasliši žena čudne glasove, pogleda moža, ki ves bled

Duhovno berilo

„Marija si je izvolila najboljši del.“ Tako je govoril Gospod Mariji Magdaleni. Te besede govori sv. Cerkev, ko slavi praznik Marijinega vnebovzetja. — Praznujemo njeno blaženo smrt. Smrt je kazen za greh. Za prečisto Devico, ki si je izbrala najboljši del, smrt ni bila strašna, ampak samo zedinjenje z njenim Sinom, po katerem je koprnela njena sveta duša. Prosimo jo, naj bi tudi naša smrt bila zedinjenje z Gospodom, po katerem hrepenimo. — Praznujemo njeno slavno vnebovzetje! Marija ni samo z dušo pohitela v naročje svojega Stvarnika, ne, njeno deviško telo, ki je nosilo včlovečenega Boga, ni smelo segniti v zemlji, ki je vsled greha praroditeljev prekleto, ampak se je dvignilo z dušo vred v nebesa, da prejme plačilo, ki ga je skupaj z dušo zaslužilo. Ljubka legenda pripoveduje, da so apostoli tretji dan po Marijinem pogrebu našli grob prazen, oziroma napolnjen s prelepim cvetjem. — Praznujmo njeno slavno kronanje v nebesih. Kolika radost, ko je Bog Oče praznoval svojo zvesto hčerko, ko je Bog Sin povelečal svojo mater in ko je Bog Sveti duh nagradil svojo prečisto nevesto z nevenljivo krono! Angeli jo pozdravljajo kot svojo kraljico, nebeški zbori se ji klanjajo in milijoni in milijoni ji kličejo: „Pozdravljena, Kraljica!“ Slavimo jo tudi mi! Ni ona le božja mati, ampak tudi naša. Prosimo jo milosti, da bi ji mogli slediti. „O Marija, vodi nas, po nedolžni poti; in ob smrti pridi nam z Jezusom naproti.“ Posvetimo se ji danes iz dna duše: „Ti moja mati, jaz tvoj otrok.“ „Kdor je zvest otrok Marije, smrti naj se ne boji; luč nebeška mu zasije, ko ugasnejo oči.“

Dvorska vas. V noči od 15. na 16. p. m. so našo vas obiskali nepovabljeni gostje — tatovi. Ti so skozi kuhinjsko okno v pritličju vlomili v hišo gostilničarja Marolta. Ker gospodar spi s svojo družino v gornjih prostorih, so nočni gostje nemoteno odnesli večjo množino likerja, cigaret in gospodarjevo lovsko puško. Isto noč je bilo vlomljeno tudi pri posestniku Levstiku in pokradena obleka in razne druge drobnarije. Najbrž isti storilec so večer prej vlomili tudi pri posestniku Paternostu v sosednjih Retjah, kateremu so odnesli večjo množino obleke. — Pri napravljanju rezanice za živino se je pripetila 8. t. m. težja nesreča sinu posestnice Antonu Virantu iz Dvorske vasi. Imenovani je ob pogonu električnega motorja posegel v odprtino stroja, da bi odstranil odvišno slamo. Tedaj ga je stroj nenadoma zgrabil in mu poškodoval dlan desne roke ter zmečkal štiri prste na njej. Ponesrečenec je moral iskati pomoči v ljubljanski bolnišnici.

drsi na koso, ki mu pada iz rok. Zakriči, skoči k njemu in spodmakne koso, da ne bi mož padel na njeno ostrino. Mož leži hropeč na tleh ob kosi brez pogleda, brez besede. Žena ga pokliče, trese. Vse zaman. Reva ne ve kaj sedaj, ali naj gre v vas po sosede, ali kaj naj stori! Kriči, vpije na pomoč, a kaj, ko sta v globoki dolinici. Nobenega glasu, nobenega človeka! Kaj sedaj! Mož vidno pojemal! In glej, kaj ljubezen premore! Žena si naloži umirajočega moža na ramena in ga nese iz doline po strmini na vrh. Večkrat peša, omaguje, solze jo zalivajo, nevarno je, da padeta in strašno breme zdrzne nazaj v dolino.

Vso moč napne uboga žena, da prinese moža na vrh — spet kriči, kliče na pomoč, pa vse zaman. Z nova si vprti težki tovor, mož ne da znamenja življenja, brez moči je, in nese ga v vas, kjer šele dobi pomoč, ki ji odvzame grozno breme. Strašna pot za ženo, težko telo polmrtvega moža in pa grozna misel, da ji umira mož — oče šestčlanske kajžarske družine. Pride zdravnik, duhovnik — mož v nezavesti hrope. Sosede pridejo, svetujejo, pa majejo — vse brez uspeha. Proti polnoči se pa sosede razidejo, otroci pospijo, le žena bdi ob postelji moža. Zmučena je do smrti od grozne poti, preplašena, kaj bi z možem, zbegana gleda drobno družino, kaj če zgubijo očeta. Moli in gleda nepremično moža in otročiče.

Statistika

7

Katastrska (davčna) občina in kraj	Pz. 1931	Župnija	Ljudska šola
7. Občina Ribnica na Dolenjskem			
Površina: 9242 ha 53 a 65 m ² — 4791 preb.			
Dane	454		
Bukovica	129	Ribnica n. D.	Ribnica n. D.
Dane	148	"	"
Jelenov žleb	42	"	"
Sajevec	140	"	"
Gorenja vas	679	"	"
Breg	133	"	"
Dolenji Lazi	235	"	"
Gorenja vas	271	"	"
Zapuže	40	"	"
Goriča vas	1092	"	"
Goriča vas	390	"	"
Hrovača	255	"	"
Nemška vas	294	"	"
Otavice	153	"	"
Jurjevica	613	"	"
Breže	205	"	"
Jurjevica	257	"	"
Kot	151	"	"
Ribnica na Dol.	1147	"	"
Ribnica na Dol.	1111	"	"
Zadolje	36	"	"
Sušje	406	"	"
Slatnik	142	"	"
Sušje	195	"	"
Zlebič, avt. post.	69	"	"
Velike Poljane	400		
Dule	19	Vel. Poljane	Vel. Poljane
Ortnek	87	"	"
Škrajnek	20	"	"
Velike Poljane	250	"	"
Vrh	10	"	"
Zukovo	14	"	"

(Dalje prihodnjic.)

Velike Lašče. V četrtek 8. t. m. dopoldne je priredila tukajšnja živinorejka zadruga na vrtu gostilne „Vatikan“ pod vodstvom zadrugskega odbora s priznanim živinorejcem g. Stritarjem na čelu premovanje plemenske živine sivo-rjave alpske pasme. Vhod na premovalni prostor je krasil slavolok z napisom: „Pozdravljeni živinorejci!“ Na premovanju je bilo lepo število prvovrstne živine obojega spola in razne starosti. Vse živali so se odlikovale po čistosti pasme, visoki mlečnosti in lepih zunanjih oblikah. Ocenjevalna komisija je najboljšim živinorejcem podelila večje število odlikovanj in tudi denarnih nagrad. Letos je naša zadruga prejela priznanje tudi od Zveze živ. zadrug, ki ji je poklonila najvišje odlikovanje zvezni zvonec.

Novice

Slaba letina pšenice v Jugoslaviji. Uradno se je dognalo, da se bo letos v primeri z lanskim letom pšenice v Jugoslaviji manj pridelalo 12 milijonov meterskih stotov. Lani je dala pšenica 28,750.000 meterskih stotov, letos bo pa 16,000.000 meterskih stotov, lani je dala ha po 1310 meterskih stotov, letos pa 800. Kaj

Kar začuti, da mož diha počasneje, prižge blagoslovljeno svečo in pripravi blagoslovljeno vodo. Strepeta videč, da se bliža najhujše: smrt. Zdrzne ob postelji, prižge mrtvaško svečo in kropi — mož zbledi in po globokem zdihu obstane — poslednjo solzo mu obriše! — Mrtvec je v hiši, ona pa sama sredi noči! Pokliče najstarejšega sina, ki plane v jok, videč mrtvega očeta. — Kaj sedaj! Mož je še v obleki, v kateri je kosil. Naj bo še poslednja žrtev! Še preobleče ga sama in sin ji pomaga, da položita očeta — moža na mrtvaški oder. Prižge sveče in glej, takrat zvonovi zaklenkajo nedeljsko jutro. Žena se spomni, kako je včeraj ob 4. uri še občudoval zvonjenje, zdaj so ga pa obzvonili mrtvega. Sosede vstanejo in gredo pogledat, če je Lojze boljši, pa ga najdejo na mrtvaškem odru, žena pa je ob njegovem vzglavju s kepo jokajočih otrok brez očeta.

Težak je bil pogreb. — Saj težjega ni, kot blagoslovitev mrtvega očeta, od katerega trgajo otročja srca. Ko smo se razhajali s pokopališča, so capljali otroci z materjo v prazen dom. Eden pa je ostal na pokopališču, je pokleknil na očetov grob in mahal okrog sebe, češ ne grem v našo hišo, ker ni očeta; revčku se je zbledilo ob hudem udarcu zaradi oslabljenih živcev. Zdaj prenaše še to gorje — junaška žena — uboga vdova.

bo, če pride pa prezgodaj slana in spomrio koruzo! Bog nas varuj!

Otroško zavetišče v Slovenski vasi. Na Kočevsko sva prišli v nedeljo 4. avgusta s precej mešanimi občutki. Prvikrat naj bi prišli v stik z otroki in to še s precejšnjim številom. Bali sva se in se še bojiva, da nisva kos temu delu. Volja pa je bila in je še dobra. Otrok pride vsak dan približno dvajset. So različne starosti od tri do deset let. Zjutraj, ko se otroci zberejo, najprej skupaj molimo, nato pa se tisti, ki pridejo umazani, umijejo. Do 10. ure se igramo različne igre, pojedemo, pripovedujemo in poslušamo pravljice, rišemo z barvniki itd. Ker je starost otrok različna, je nemogoče vse otroke zbrati pri eni igri. Zato jih je treba razdeliti v dve skupini. Ena izmed naju pazi na najmlajše, ki se zanimajo bolj za igrače, druga pa drži z večjimi trden most, lovi slepo miš, potuje v Jeruzalem itd. Ob 10 uri dobijo vsi kruh z medom, ki se ga zelo vesele in za katerega že pol ure prej sprašujejo. Igranje se ponovi od 10. do pol 12. ure, ko se morava pobrigati za kosilo. — Komaj dobro pomijeva, so otroci že nazaj. Ob 4. uri dobijo zopet kruh z medom, ob pol 6. uri pa odidejo domov. Tak je dnevni red. Škoda, da ni teh otroških zavetišč na Kočevskem več, potem bi poleti res lahko razbremenila starše, da jim ne bi bilo treba vedno paziti na svoje malčke. Opazili sva, da so Slovenci na Kočevskem v gospodarskem oziru precej odvisni od Nemcev. Dobro bi bilo, da bi se ostali Slovenci začeli zanimati za tukajšnje razmere in jih skušali izboljšati. Kočevskim Slovencem bi s tem vlili novega poguma in čutili bi, da niso osamljeni.

Ljubljanski velesesem, ki je s svojimi vsakoletnimi prireditvami odraz kulturnega in gospodarskega izživljanja Slovencev, je nekaj svojevredno našega in ima ukoreninjeno tradicijo. To se je videlo letos pomladi, ko je moral spomladanski velesesem biti odložen. Vsi smo ga pogrešali. Jesenski velesesem pa bomo imeli in sicer od 31. avgusta do 9. septembra. Obsegel bo mimo industrije in obrti tudi posebne razstave iz kulturnega in gospodarskega področja. Te razstave bodo plod dela mnogih pridnih rok, ki so se trudile in ustvarjale čez poletje. Zlata jesen bo odprla vrata do njih, zato je tudi geslo jesenskih velesesemskih prireditev „Ljubljana v jeseni“.

Zumanji pregled

Letalski napadi na Anglijo - Nemci streljajo tudi s topovi preko Rokavskega preliva

Na nemško-angleških bojiščih so se pretekli dnevi bile gotovo največje bitke v zraku v sedanji vojni. Nemška letala so v skupinah po 200 bombnikov, ki jih je spremljevalo morda prav toliko lovcem, napadala angleške trgovske ladje v Rokavskem prelivu ter pristanišča na južno-zahodni angleški obali in napravila veliko škodo. Nemško vojno poročilo je navedlo kot plen enega samega dneva 72.000 ton ladjevja. Prišlo je do hudih spopadov z angleškimi obrambnimi letali. Izid teh bojev prikazuje oba vojskovođa se tabora drugače. Poleg teh bojev nad morjem je bilo tudi veliko letalskih napadov tako na angleške industrije v notranjosti Anglije, kakor tudi na nekatera nemška industrijska mesta. Na kopnem ni bilo spopadov. Toda švicarski listi poročajo o obsežnih pripravah nemške vojske ob francoski obali. To da je znamenje, da se približuje dan napada. Švicarski listi pravijo, da je glavno pri napadu na Anglijo, da pripravijo vse podrobnosti o prenosu tankov in težkega orožja na angleška tla. Nemčija bo ponovila mojnistrsko izvedeno operacijo na Norveškem, toda v angleškem primeru mora biti mnogo bolj obsežna, ako naj bo uspešna.

Italijanska ofenziva v angleško Somalijo in letalski napadi na Malto, Gibraltar in Haifo v Palestini

Na angleško-italijanskih bojiščih v Sredozemlju in v Afriki je bilo precej živahno. Letala so delovala predvsem v Sredozemskem morju, kjer so italijanski bombniki neprestano napadali Malto, Gibraltar in Haifo v Palestini. Toda na tem bojišču je prišlo tudi do večjih operacij na suhem. Italijani so namreč začeli z nenadno ofenzivo v angleško Somalijo in so od abesinske meje prodrli že daleč v angleško ko-

Vozni red: Ljubljana—Grosuplje—Kočevje (velja od 19. maja 1940)

5:25	7:50	13:36	18:50	—	od	Ljubljana	do	6:50	8:36	15:01	20:21	22:30
6:03	8:34	14:15	19:29	22	do	Grosuplje	od	6:16	8:02	14:27	19:46	21:55
P	P	P	P	km	Postaje			P	P	P	P tov.	izl.
6:13	8:45	14:29	19:43	—	od	Grosuplje	do	5:53	7:46	14:05	19:20	21:43
6:26	8:58	14:41	19:57	7		Pradolje		5:41	7:24	13:52	19:08	21:31
6:35	9:07	14:49	20:06	11		Čušperk		5:43	7:26	13:44	19:01	21:24
6:48	9:21	15:02	20:20	18		Dobrepolje		5:21	7:13	13:31	18:48	21:13
7:00	9:33	15:14	20:32	25		Velike Lašče		5:11	7:02	13:20	18:37	21:03
7:18	9:51	15:32	20:50	33		Ortnek		4:55	6:40	13:04	18:21	20:48
7:25	9:58	15:39	20:57	36		Zlebič-Sodražica		4:45	6:30	12:54	18:12	20:37
7:32	10:06	15:47	21:05	40		Ribnica		4:37	6:22	12:46	18:05	20:29
7:40	10:14	15:55	21:13	46		Lipovec		4:28	6:13	12:37	17:56	20:20
7:50	10:25	16:05	21:24	52		Stara cerkev		4:17	6:02	12:26	17:45	20:09
7:55	10:30	16:10	21:29	55	do	Kočevje	od	4:10	5:55	12:20	17:40	20:02
6:08	8:37	14:18	19:32	76	od	Grosuplje	do	6:08	7:59	14:19	17:26	19:36
7:37	10:07	14:00	19:14	21:07	do	Novo mesto	od	4:37	6:20	12:47	15:56	18:00
km	Ljubljana	od	5:40	7:05	8:00	11:50	14:36 ^a	15:40	19:15	23:30		
43	Otoče (Brezje)	do	6:59	8:25	9:22	13:05	15:35	16:57	20:46	0:47		
	Otoče (Brezje)	od	6:15		11:03	14:53	16:43	19:17	19:55 ^a	20:33		
	Ljubljana	do	7:22		12:15	16:05	17:51	20:33	21:16	21:50		

¹ ob delavnikih — ² ob nedeljah in praznikih.

lonijo. Njihov namen je očitno zasesti vso obalo. Italijanskega spunka do sedaj še niso mogli zaustaviti in je verjetno, da ga tudi ne bodo mogli. Nadalje poročajo o močnih zbiranjih italijanskih čet v Libiji, kar bi nakazovalo, da namerava Italija tudi tukaj začeti z ofenzivo proti angleškemu Sudanu, ki bi ga napadli z dveh strani, iz Abesinije in iz Libije. Tudi o napadu na Egipt govorijo. Njegov namen bi bil, da Italija zasede Suez in prodira dalje proti severu in zasede Palestino. Toda te operacije se še niso začele.

Urejevanje sporov na jugovzhodu

Na jugovzhodu Evrope se sedaj po nasvetu Nemčije in Italije urejujejo spori med Romunijo in njeno bolgarsko in madžarsko sosedo. Romunija je te nasvete sprejela, čeprav so zvezani z velikimi žrtvami. Kaj drugega ji tudi ne preostaja. Saj nima ob sebi nobene velesile, na katero bi se mogla opreti, če bi se uprla madžarskim in bolgarskim zahtevam. Medtem, ko se je v preteklih dneh izkazalo, da za pomiritev z Bolgarijo ne bo večjih težav, so nastale skoraj neprehodne ovire za pomiritev med Romunijo in Madžarsko. Madžarska veliko zahteva, Romunija malo nudi. Pričakovati moramo prijateljskega posredovanja Nemčije in Italije, ki želita, da se stvar uredi v najkrajšem času.

Zagonetna Turčija

Nejasen je samo še položaj Turčije, o kateri danes ni mogoče vedeti, kako močno še drži njeno prijateljstvo z Anglijo in kakšna je vsebina predlogov, ki jih je nemška diplomacija poslala v vednost turški vladi. Zadržanje Sovjetske Rusije pa je po govoru Molotova o prijateljstvu z Nemčijo in Italijo v sedanji razvojni dobi jasno.

Španija in Gibraltar

Na španskem prostoru je v teku huda diplomatska bitka. Anglija se trudi, da bi Španijo obdržala v dobrohotni nevtralnosti, toda nasprotno struje so očitno močnejše. Iz pisanja španskega in italijanskega tiska bi bilo sklepati, da bo tudi Španija šla proti Angliji v vojno, in to v bližnji bodočnosti. Španija bo šla po svoj Gibraltar.

Država Luksemburg prenehala

Ob priliki predaje dolžnosti komisarjev mesta je predsednik mestne uprave Simon imel govor, v katerem je že takoj v začetku naglasil nemški značaj mesta Luksemburga in njegovega prebivalstva. Simon je v govoru tudi povedal, da je prenehala luksemburška ustava, ker sta pobegnili vlada in prestolonaslednik. S tem je prenehala tudi prisega, ki so jo bili položili luksemburški uradniki. Uporaba izrazov „Velika vojvodina“ in „Država Luksemburg“ se ukinja.

Italija-Grčija — Italija zahteva pojasnilo zaradi umora albanskega voditelja Hodže

Za enkrat so poznana samo naslednja dejstva:

1. Albanski veljak je bil zločinsko umorjen.
2. Zločin je v Italiji in Albaniji, torej v obeh državah, ki sta neposredno interesirani, povzročil velikansko ogorčenje.
3. Italijanska vlada je poslala grški vladi noto, v kateri jo prosi za pojasnila o ozadju tega umora, ki je bil storjen od zločinca, ki je prišel iz Grčije.
4. Grška vlada na italijansko noto še ni odgovorila in dokler ta odgovor ne bo prišel, se vprašanje ne bo dalje razvijalo.

Ob tej priliki se pojavlja po italijanskem časopisju tudi zahteva po grški pokrajini Čamonosiji in po bolgarskem izhodu na Egejsko morje.

Japonska z Nemčijo proti Angliji

Na Daljnem Vzhodu je razvoj diplomatske borbe za zadržanje Japonske dramatičen. Japonska vlada se je odločila, da se osloni na Nemčijo in Italijo. Dalje je z nekaterimi dejanji pokazala, da se ne boji nastopiti proti Angliji. Močne struje tamkaj vpijejo po vojni z Anglijo. Na drugi strani pa ni mogoče prezreti, da zadržanje Združenih držav Severne Amerike v precejšnji meri vpliva na dokončno odločitev japonske vlade, ki bi ji ne bilo prav, če bi se v sedanjem trenutku zapletla v vojno z Ameriko. Velikanska oboroževanja v Ameriki namreč ne dopuščajo nobenega dvoma, da bi na Tihem morju izbruhnila vojna v tistem trenutku, ko bi Japonska stegnila roke po ozemljih izven Kitajske.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA - LJUBLJANA

priporoča:

- Mihelčič Franc: **ZDRAVILNE RASTLINE**. O njih nabiranju, gojenju in uporabi. 251 strani. Knjigi je priložen atlas zdravilnih rastlin na 26 tabelah s 86 slikami v barvo. Najnovejše in najpopolnejše delo o tem predmetu. Cena trdo vezani knjigi 85 din, v platnu 95 din.
- Dr. Reya Oskar: **VREMENOSLOVJE**. Poljudna izdaja. 120 strani s 46 slikami. Prepotrebna knjiga za vsakogar, ki hoče razumeti katerikoli vremenski pojav. Cena trdo vezani knjigi 50 din, v platnu 60 din.
- Hamek Martin: **DOBER SADJEVEC**. Druga pomnožena izdaja. 75 strani. Potrebno navodilo, kako ga izdelujemo in kako z njim ravnajmo, da dobimo okusno in stanovitno pijačo. Cena 16 din.
- Hamek Martin: **SADJE V GOSPODINJSTVU**. Tretja pomnožena in izpopolnjena izdaja. Praktični priročnik za naše gospodinjice za konzerviranje sadja. Cena 24 din, vezano 32 din.
- Remec R.: **VARČNA KUHARICA**. Navodilo za pripravo okusnih in tečnih jedi s skromnimi sredstvi. 232 strani. Cena 36 din.

Jugoslovanska knjigarna - Ljubljana